

Wiedza o społeczeństwie zakres rozszerzony

Tematy i zagadnienia z WOS semestr trzeci(klasa II)

Dział I. Społeczeństwo

1. Życie zbiorowe i jego reguły

- socjologia
- formy życia społecznego
- normy społeczne
- instytucje społeczne
- anomia
- konflikty społeczne
- rozwiązywanie konfliktów społecznych

1. Socjalizacja i kontrola społeczna

- socjalizacja pierwotna i wtórna
- modele socjalizacji
- czynniki socjalizacji
- kontrola społeczna
- stygmatyzacja społeczna
- resocjalizacja

2. Grupy społeczne

- podział grup społecznych
- czynniki grupotwórcze
- cechy grupy społecznej
- pozycja i rola społeczna
- status społeczny
- grupy odniesienia

3. Rodzina

- rodzina w ujęciu historycznym i współczesnym
- cechy współczesnej rodziny
- modele rodziny
- nowe formy rodziny
- funkcje rodziny

4. Podziały społeczne

- zróżnicowanie społeczne
- struktura i warstwa społeczna
- ruchliwość społeczna
- nierówności społeczne

5. Problemy życia społecznego w Polsce

- wykluczenie społeczne
- problem bezrobocia
- sytuacja niepełnosprawnych
- perspektywy ludzi młodych

6. Zmiana społeczna

- przyczyny zmian społecznych
- reakcje na zmiany społeczne
- typy społeczeństw
- społeczeństwo współczesne
- formy zmian społecznych: rewolucja i reformy
- ruchy społeczne
- ruch kobiet
- ruch niepodległościowy
- ruch praw obywatelskich

7. Naród i mniejszości narodowe

- – czynniki narodotwórcze
- – koncepcje narodu

- – tożsamość narodowa
- – postawy wobec ojczyzny i narodu
- – szowinizm
- rasizm
- antysemityzm
- mniejszości narodowe i etniczne w Polsce
- sytuacja prawna mniejszości etnicznych i narodowych

8. Procesy narodowościowe i społeczne

- integracja narodów w świecie zachodnim
- charakterystyka konfliktów między narodami
- konflikty na świecie
- polityka państw wobec imigrantów
- integracja kulturowa i polityka integracji
- imigranci w Polsce

Dział II. Państwo i polityka

1. Instytucja państwa

- definicja państwa
- procesy państwowotwórcze
- geneza państwa
- współczesne państwa
- funkcje państwa
- cechy państwa
- prawomocność władzy
- państwo a naród

2. Obywatel i obywatelstwo

- wzorce obywatelstwa
- nabywanie i zrzekanie się obywatelstwa

- obywatelstwo a narodowość
- prawa i obowiązki obywatela polskiego
- obywatelstwo unijne
- obywatelskie nieposłuszeństwo

3. Polityka i kultura polityczna

- polityka – interpretacja pojęcia
- politycy – przywódcy polityczni – mężowie stanu
- polityka a moralność
- kultura polityczna
- typy kultury politycznej

4. Ideologie, doktryny i programy polityczne

- światopogląd i ideologia
- ideologia – doktryna – program
- prawica i lewica
- ideologie totalitarne
- faszyzm
- nazizm
- komunizm
- doktryna konserwatywna
- doktryna liberalna
- doktryna socjalistyczna
- socjaldemokracja
- chrześcijańska demokracja

5. Systemy partyjne

- partia polityczna
- funkcje partii politycznych
- rodzaje partii politycznych
- systemy partyjne

- system partyjny a system wyborczy

6. Społeczeństwo obywatelskie

- podmioty społeczeństwa obywatelskiego
- kapitał społeczny
- organizacje pozarządowe w Polsce
- organizacje pożytku publicznego

Dział III. Modele demokracji

1. Demokracja – zasady i procedury

- wartości będące fundamentem współczesnej demokracji
- zasady demokracji
- fale demokratyzacji
- demokratyczne wybory
- formy demokracji bezpośredniej
- polskie tradycje demokratyczne

2. Modele ustrojowe państw demokratycznych

- formy współczesnych państw
- formy państw złożonych
- modele ustrojowe państw demokratycznych
- system parlamentarno-gabinetowy
- system kanclerski
- system prezydencki
- system półprezydencki
- system parlamentarno-komitetowy
- relacja państwo-Kościół

3. Władza ustawodawcza w państwie demokratycznym

- aparat państwowy

- parlament i jego funkcje
- struktura parlamentu
- funkcjonowanie parlamentu
- wybory parlamentarne
- mandat parlamentarny
- immunitet parlamentarny
- koalicja i opozycja

4. Władza wykonawcza w państwie demokratycznym

- egzekutywa
- głowa państwa
- rząd w państwie demokratycznym
- biurokracja

5. Współczesna demokracja – problemy i zagrożenia

- partycypacja obywatelska
- bezpieczeństwo socjalne
- ruchy obywatelskiego sprzeciwu i emancypacji
- patologie życia publicznego
- korupcja
- demagogia
- populizm
- nepotyzm i klientelizm